

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 460)
retlige og indre anliggender ministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	12. marts 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets notat om domstolskontrol og afslagsgrunde i forslaget til rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets retsudvalg.

Kære<DOCUMENT_START> udenrigsminister.

Med henblik på oversendelse til Folketingets Europaudvalg sendes vedlagt et notat om bestemmelserne om domstolskontrol og afslagsgrunde i forslaget til rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

Der henvises til spørgsmål nr. 3 (2. samling) fra Folketingets Europaudvalg (Alm. del – bilag 148).

Notatet vil ligeledes blive fremsendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

NOTAT

om

<DOCUMENT_START>

Bestemmelserne om domstolskontrol og afslagsgrunde i forslaget til rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

1. Indledning.

Kommissionen fremsatte den 19. september 2001 et forslag til en rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem medlemsstaterne (Kom (2001) 522).

Kommissionens forslag, der er fremsat i medfør af artikel 29, artikel 31, litra a og b, og artikel 34, stk. 2, litra b, i Traktaten om Den Europæiske Union, har til formål at gennemføre princippet om gensidig anerkendelse inden for udleveringsområdet med henblik på at smidiggøre og effektivisere udleveringsproceduren mellem medlemslandene. Der foreslås derfor indført en europæisk arrestordre, som skal erstatte de traditionelle anmodninger om udlevering mellem medlemslandene.

Grundtanken i forslaget er, at når en judiciel myndighed i et medlemsland anmoder om at få overgivet en person med henblik på strafforfølgning eller straffuldbyrdelse, skal denne afgørelse kunne anerkendes og fuldbyrdes i alle medlemsstater.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 blev der bl.a. med dansk parlamentarisk forbehold opnået politisk enighed om et udkast til rammeafgørelse, der på en række væsentlige punkter er ændret i forhold til Kommissionens oprindelige forslag.

Der redegøres derfor i det følgende for bestemmelserne om domstolskontrol og afslagsgrunde i det forslag, der blev opnået politisk enighed om den 6. – 7. december 2001. Da afslagsgrundene imidlertid skal ses i sammenhæng med rammeafgørelsens anvendelsesområde redegøres der indledningsvis for anvendelsesområdet.

• Anvendelsesområdet

Artikel 2 i forslaget til rammeafgørelse fastlægger anvendelsesområdet for den europæiske arrestordre. Arrestordren kan således udstedes med henblik på:

a) fuldbyrdelse af en endelig dom i en straffesag eller en udeblivelsesdom, der medfører frihedsberøvelse, eller en sikkerhedsforanstaltning af mindst fire måneders varighed i det land, der har udstedt arrestordren (straffuldbyrdelse)

b) fuldbyrdelse af andre eksigible retsafgørelser i straffesager, der medfører frihedsberøvelse og vedrører en lovovertrædelse, der straffes med frihedsberøvelse eller en sikkerhedsforanstaltning af mindst tolv måneders varighed i det land, der har udstedt arrestordren (strafforfølgning).

Den europæiske arrestordre kan således udstedes både med henblik på fuldbyrdelse af en dom og med henblik på strafforfølgning på samme måde som udlevering i dag kan ske med henblik på strafforfølgning og straffuldbyrdelse.

Herudover sondres der for så vidt angår anvendelsesområdet for den europæiske arrestordre mellem forbrydelser på en såkaldt positiv-liste og alle andre forbrydelser.

Positiv-listen omfatter en lang forbrydelser, der principielt er strafbare i alle EU-lande og betragtes som alvorlige forbrydelser. Listen omfatter bl.a. terrorisme, menneskehandel, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi, ulovlig handel med narkotika, ulovlig handel med våben, bestikkelse, svig, hvidvaskning, falskmøntneri, medlemskab af en kriminel organisation, miljøkriminalitet, manddrab, sabotage, pengeafpresning, røveri, bortførelse, racisme, tyveri og forfalskning af betalingsmidler. Listen er udarbejdet med udgangspunkt i de lovovertrædelser, som er omfattet af Europol-konventionen og bilaget til denne konvention.

En række af de nævnte forbrydelser er omfattet af EU-instrumenter, der forpligter medlemsstaterne til at kriminalisere nærmere opregnede strafbare handlinger. Endvidere vil <DOCUMENT_START>Rådet i en erklæring i tilknytning til rammeafgørelsen tilkendegive, at Rådet er enig om i overensstemmelse med artikel 31, litra e, i Traktaten om Den Europæiske Union at fortsætte arbejdet med den indbyrdes tilnærmelse af definitionerne af de lovovertrædelser, der er omfattet af artikel 2, stk. 2, i rammeafgørelsen, med henblik på at opnå den samme retlige forståelse blandt medlemsstaterne. Endvidere vil der i en rådserklæring blive medtaget præciserende forklaringer for så vidt angår bl.a. sabotage, pengeafpresning, racisme og fremmedhad.

Hvis arrestordren er udstedt vedrørende en forbrydelse på listen, indebærer artikel 2 i forslaget til rammeafgørelse, at der ikke skal foretages en indgående kontrol af, om forbrydelsen ligeledes er strafbar i det land, der skal gennemføre arrestordren og dermed udleveringen.

Det afgørende er således en vurdering af, om der er tale om forhold, der i det begærende land er defineret som en af de forbrydelser, der er nævnt på listen.

- **Afslagsgrunde**

Udkastet til rammeafgørelse indeholder i henholdsvis artikel 3 og artikel 4 en række obligatoriske og fakultative afslagsgrunde.

Udover de specifikke afslagsgrunde indeholder udkastet til rammeafgørelse ligeledes en række betragtninger, hvorved det fastslås, at medlemslandene fortsat vil overholde de grundlæggende retsprincipper i forbindelse med udlevering af lovovertrædere.

Det understreges således i præambelbetragtning nr. 12, at intet i rammeafgørelsen kan fortolkes som et forbud mod at nægte at overgive en person, der er genstand for en europæisk arrestordre, hvis der er objektive grunde til at formode, at den europæiske arrestordre er udstedt med det formål at retsforfølge eller straffe en person på grund af vedkommendes køn, race, religion, etniske baggrund, nationalitet, sprog, politiske overbevisning eller seksuelle orientering, eller at den pågældendes situation kan blive skadet af en af disse grunde. Endvidere anføres det, at rammeafgørelsen ikke er til hinder for, at medlemsstaterne anvender deres egne forfatningsmæssige bestemmelser om ret til en retfærdig rettergang, foreningsfrihed, pressefrihed og ytringsfrihed i andre medier.

I præambelbetragtning 12a anføres det endvidere, at personer ikke bør overføres, udsendes eller udleveres til en stat, hvor der er alvorlig risiko for, at de vil blive udsat for dødsstraf, tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling. Denne præambelbetragtning er bl.a. indsat for at understrege, at der bør udvises særlig forsigtighed ved videreudlevering til lande uden for EU, hvor der kan idømmes dødsstraf.

Herudover er der i artikel 1, stk. 3, i udkastet til rammeafgørelse på dansk foranledning medtaget en udtrykkelig bestemmelse om, at rammeafgørelsen ikke indebærer nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper, der er fastlagt i artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union.

1. Obligatoriske afslagsgrunde.

Artikel 3 i udkastet til rammeafgørelser indeholder tre obligatoriske afslagsgrunde. Medlemslandene er således forpligtede til at afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre og dermed udlevering, hvis en eller flere af disse afslagsgrunde foreligger.

For det første skal det anmodede medlemsland afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre, hvis der i dette land er truffet beslutning om amnesti i forhold til den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren, og det anmodede medlemsland er kompetent til at retsforfølge lovovertrædelsen.

Dernæst er det anmodede medlemsland forpligtet til at afslå gennemførelsen, hvis dette land er bekendt med, at den person, der er omfattet af arrestordren, er blevet endelig dømt i en medlemsstat for de samme handlinger, som ligger til grund for arrestordren, og straffen er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan fuldbyrdes efter lovgivningen i det begærende land. Denne bestemmelse omhandler princippet om forbud mod dobbelt straf forfølgning ("ne bis in idem"), der er et grundlæggende princip i forbindelse med det internationale samarbejde vedrørende udlevering af lovovertrædere.

Endelig skal gennemførelsen afslås, hvis den person, der er omfattet af arrestordren, er under den kriminelle lavalder efter det anmodede medlemslands lovgivning. Danske myndigheder skal således afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre, hvis den person, der er omfattet af arrestordren, på gerningstidspunktet var under 15 år og derfor ikke ville kunne retsforfølges her i landet.

- **Fakultative afslagsgrunde.**

Artikel 4 indeholder en række fakultative afslagsgrunde. Medlemslandene har således mulighed for - men ikke pligt til - at afslå at gennemføre en europæisk arrestordre og dermed udlevering, hvis en eller flere af disse afslagsgrunde foreligger.

Gennemførelse af en europæisk arrestordre kan for det første afslås i de tilfælde, hvor en europæisk arrestordre er udstedt for en forbrydelse, der ikke er omfattet af positiv-listen i artikel 2, og den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren, ikke er strafbar efter lovgivningen i det anmodede medlemsland (kravet om dobbelt strafbarhed).

Dernæst kan gennemførelsen afslås, hvis den person, der er genstand for en europæisk arrestordre, allerede retsforfølges i det anmodede medlemsland for de samme lovovertrædelser, som ligger til grund for arrestordren.

Herudover kan gennemførelsen af en europæisk arrestordre bl.a. afslås, hvis det anmodede medlemsland allerede har besluttet ikke at indlede retsforfølgning eller at opgive retsforfølgning af den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren. Denne bestemmelse indebærer, at danske myndigheder bl.a. kan afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre, hvis påtale er opgivet i medfør af retsplejelovens § 721 eller § 749.

Gennemførelsen af en europæisk arrestordre kan endvidere afslås, hvis lovovertrædelsen eller adgangen til at fuldbyrde en frihedsstraf er forældet i henhold til lovgivningen i det anmodede medlemsland, og dette land har kompetence til at retsforfølge lovovertrædelsen. Efter udleveringslovens § 9 kan udlevering ske til et andet EU-land, selv om strafansvaret eller adgangen til at fuldbyrde en straf for den pågældende handling ville være forældet efter dansk ret. Denne mulighed for at afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre vil derfor ikke være relevant i forhold til danske myndigheder.

Herudover kan gennemførelse af en arrestordre afslås, hvis det anmodede medlemsland er i besiddelse af oplysninger om, at den person, der er omfattet af arrestordren, er blevet endelig dømt i et tredjeland for den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren, og straffen er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan fuldbyrdes efter lovgivningen i det begærende land. Denne bestemmelse udvider princippet om forbud mod dobbelt retsforfølgning til ligeledes at omfatte sanktioner, der er idømt i lande uden for EU.

For så vidt angår statsborgere eller personer med bopæl i det anmodede medlemsland kan gennemførelsen af en europæisk arrestordre endvidere afslås, hvis arrestordren er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en dom, og det anmodede medlemsland forpligter sig til selv at fuldbyrde straffen. Denne bestemmelse har således betydning for udlevering af danske statsborgere til andre EU-lande, idet danske myndigheder kan afslå udlevering med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, hvis danske myndigheder til gengæld overtager fuldbyrdelsen af straffen.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med artikel 5, stk. 3, i udkastet til rammeafgørelse, der indebærer, at udlevering af egne statsborgere til strafforfølgning i de andre EU-lande kan betinges af, at den pågældende tilbageføres med henblik på at fuldbyrde en eventuel straf i det anmodede medlemsland.

Endelig indeholder artikel 4 en mulighed for at afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre, hvis den lovovertrædelse, der er omfattet af arrestordren, efter det anmodede medlemslands lovgivning helt eller delvist anses for at være begået på dette lands territorium. Gennemførelsen kan ligeledes afslås, hvis lovovertrædelsen er begået uden for udstedelseslandets territorium, og det anmodede medlemslands lovgivning ikke hjemler adgang til retsforfølgning for tilsvarende lovovertrædelser, når de er begået uden for dette lands territorium. Bestemmelsen sikrer, at danske myndigheder kan afslå at gennemføre en arrestordre, hvis et andet EU-land retsforfølger lovovertrædelser, der helt eller delvist er begået her i landet. Endvidere kan danske myndigheder efter denne bestemmelse afslå gennemførelsen, hvis et andet EU-land retsforfølger en lovovertrædelse, der er begået i et tredjeland, og danske myndigheder ikke i den samme situation kunne retsforfølge lovovertrædelsen.

• Domstolsprøvelse

Det bemærkes for det første, at udkastet til rammeafgørelse ikke indeholder regler om domstolsprøvelse i forbindelse med udstedelsen af en arrestordre. Det er således lovgivningen i det begærende land, der finder anvendelse, idet det imidlertid følger af udkastet til rammeafgørelse, at en europæisk arrestordre skal være udstedt af en judiciel myndighed.

En judiciel myndighed defineres i overensstemmelse med national lovgivning i medlemsstaterne, men en judiciel myndighed vil sædvanligvis efter praksis være enten domstolene eller anklagemyndigheden, mens politimyndigheder normalt ikke er omfattet af begrebet. For Danmarks vedkommende anses domstolene og anklagemyndigheden, d.v.s. Justitsministeriet, Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politimestrene, sædvanligvis for judicielle myndigheder.

Efter de gældende regler afsiges anholdelsesbeslutningen eller fængslingskendelsen i forbindelse med en udleveringssag sædvanligvis af en domstol, mens udleveringsbegæringen fremsættes af – eller via - medlemslandenes justitsministerier.

Udkastet til rammeafgørelse indeholder nærmere regler om domstolsprøvelsen i det anmodede land, inden dette land træffer afgørelse om gennemførelsen af en europæisk arrestordre og dermed om udlevering. I det omfang udkastet til rammeafgørelse ikke indeholder modstående regler, finder de nationale regler i gennemførelseslandet anvendelse. Det gælder bl.a. nationale regler om retten til at appellere afgørelser.

Ifølge artikel 13 i udkastet til rammeafgørelse skal den judicielle myndighed i det anmodede medlemsland, når en person anholdes på grundlag af en europæisk arrestordre, afgøre, om den pågældende skal varetægtsfængsles i overensstemmelse med landets nationale lovgivning. Det understreges i bestemmelsen, at den pågældende på et hvilket som helst tidspunkt kan løslades i overensstemmelse med lovgivningen i det anmodede medlemsland, under forudsætning af at den kompetente myndighed i dette land træffer enhver foranstaltning, den måtte finde nødvendig, for at undgå, at vedkommende flygter.

Bestemmelsen indebærer, at det som hidtil er de judicielle myndigheder i det anmodede land, der på grundlag af national lovgivning træffer afgørelse om, hvorvidt en person, der begæres udleveret, skal forblive frihedsberøvet under behandlingen af sagen. Der er ingen forpligtelse til at varetægtsfængsle en person, der er omfattet af en europæisk arrestordre, hvis mindre indgribende foranstaltninger, f.eks. inddragelse af den pågældendes pas, vil være tilstrækkelige til at sikre personens tilstedeværelse under behandlingen af sagen.

Beslutninger om varetægtsfængsling vil kunne appelleres i overensstemmelse med nationale regler i det anmodede land. For Danmarks vedkommende indebærer dette, at kendelser om varetægtsfængsling, der er afsagt af byretterne, efter retsplejelovens almindelige regler vil kunne indbringes for landsretten.

Efterfølgende afhænger domstolsprøvelsens karakter af, om den person, der er omfattet af arrestordren, giver samtykke til udlevering.

Hvis den pågældende giver samtykke til udlevering, vil en judiciel myndighed dog fortsat skulle tage stilling til, om rammeafgørelsens betingelser for udlevering i øvrigt er opfyldt, herunder om der foreligger afslagsgrunde, som bør føre til, at udlevering, uanset at den pågældende har givet samtykke til udlevering, bør afslås, jf. artikel 14 og 15 i udkastet til rammeafgørelse.

I det tilfælde, hvor den pågældende ikke giver samtykke til udleveringen, skal der efter artikel 14 a i udkastet til rammeafgørelse gennemføres en høring i overensstemmelse med national ret i det anmodede land. Dette er ligeledes i overensstemmelse med de hidtidige regler, hvorefter der i tilfælde af, at den pågældende ikke giver samtykke, gennemføres et retsmøde, hvor den pågældende har lejlighed til at fremsætte eventuelle indsigelser over for den europæiske arrestordre. Efter gennemførelsen af retsmødet, skal den judicielle myndighed i det anmodede land træffe afgørelse om, hvorvidt udleveringen skal gennemføres. Den judicielle myndighed skal i den forbindelse påse, at betingelserne for udlevering i rammeafgørelsen er opfyldt, og at der ikke foreligger grunde til at afslå udlevering.

Den judicielle myndigheds beslutning om udlevering kan ankes i overensstemmelse med nationale regler. For Danmarks vedkommende indebærer dette, at byretternes afgørelse om udlevering som hidtil vil kunne indbringes for landsretten.

Det bemærkes imidlertid, at udkastet til rammeafgørelse indeholder nogle frister for gennemførelsen af en europæisk arrestordre, som medlemslandene bør søge at overholde. Efter artikel 17 bør der således træffes endelig afgørelser vedrørende udlevering senest 10 dage efter, at den pågældende eventuelt har givet samtykke til udlevering. Hvis den pågældende ikke giver samtykke, bør der se mest 60 dage efter anholdelsen af den pågældende træffes endelig afgørelse om udlevering. Det er hensigten, at eventuelle ankemuligheder skal kunne udnyttes inden for de fastsatte tidsfrister.